

Protokoll 7/2025

Tid Torsdagen den 25 september 2025 kl. 15.30-16.15

Plats Stora kollegiesalen, Stadshuset

Justering Måndagen den 6 oktober 2025, §§ 1-5, 13-15, 17, 26,
28, 29

Omedelbart justerade paragrafer

Justering Torsdagen den 25 september 2025, §§ 6-12, 16, 18-25,
27

Anders Österberg

Rita Valanko

Närvarande

Beslutande ledamöter

Anders Österberg (S) ordföranden

Dennis Wedin (M) vice ordföranden §§ 1-27, 29

Margareta Stavling (S)

Anders Göransson (S)

Ingela Edlund (S)

Lennart Tonell (MP)

Rita Valanko (M)

Fredrik Sand (M)

Gabriel Kroon (SD)

Peter Öberg (L)

Linn Bessner (C)

Tjänstgörande ersättare

Tim Schnoor (V) för Clara Lindblom (V)

Agneta Sundberg (V) för Jonathan Metzger (V)

Torbjörn Ebérus (M) för Dennis Wedin (M) § 28

Ersättare:

Emil Bustos (S)

Bengt-Olov Tengmark (S)

Torbjörn Ebérus (M) §§ 1-27, 29

Anders Edin (SD)

Tjänstemän

Förvaltningschefen Thomas Andersson, Susanne Bengtsson, Göran Carlberg, Britta Eliasson, Annika Forsing, Charlotte Gerger, Sverker Henriksson, Anders Jonsson, Carolina Zandén, Anders Öinert och nämndsekreterare Fabian Lind, samt borgarrådssekreteraren Sonja Pagrotsky och personalföreträdaren Luis Lopez §§ 1-6

§6 **Tertialrapport 2/2025 för exploateringsnämnden**

E2025-01245

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden godkänner tertialrapport 2/2025 och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Exploateringsnämnden ansöker om budgetjustering för ej aktiverbara utgifter från investeringsprojekt med 295,6 miljoner kronor och ej aktiverbara inkomster med 25,2 miljoner kronor (drift).
3. Exploateringsnämnden ansöker om budgetjustering för ej aktiverbara utgifter från investeringsprojekt med -295,6 miljoner kronor och ej aktiverbara inkomster med -25,2 miljoner kronor (investering).
4. Exploateringsnämnden ansöker om budgetjustering för kostnader som avser projekt i tidiga skeden med 15 miljoner kronor (drift).
5. Exploateringsnämnden ansöker om budgetjustering för kostnader som avser projekt i tidiga skeden med 15 miljoner kronor (investering).
6. Exploateringsnämnden ansöker om budgetjustering för historiska driftkostnader från investeringsprojekten med 200 miljoner.
7. Exploateringsnämnden ansöker om budgetjustering för ökade kostnader avseende avskrivningar med 35 miljoner kronor samt internränta med 58,7 miljoner kronor.
8. Exploateringsnämnden ansöker om budgetjustering, återlämnande, för del av tidigare beviljade medel avseende Trygghetsskapande åtgärder, aktivitetsytor i Västra Hagsätra med 1,6 miljoner kronor.
9. Exploateringsnämnden godkänner redovisningen av pausade projekt enligt tjänsteutlåtandets bilaga 1ad.

10. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation

Linn Bessner (C) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 10 september 2025.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Anders Österberg (S), Tim Schnoor m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), Gabriel Kroon (SD) och Peter Öberg (L) föreslår (se beslutet).
- 2) Linn Bessner (C) föreslår att nämnden beslutar att delvis bifalla kontorets förslag till beslut samt att därutöver anför följande:

Stockholm står inför stora utmaningar, och det är tydligt i tertialrapporten att vänsterstyret gör för lite för att möta dessa. Staden står fortsatt mitt i en akut bostadskris. Det är anmärkningsvärt att styrande majoritet inte lyckas styra om resurser och planering för att möta bostadsbehoven, särskilt för grupper med svagare ekonomiska förutsättningar. Bevisligen är det inte enbart konjunkturen, utan även en brist på handlingskraft som sänker takten i bostadsbyggandet.

Stockholms stad har en viktig roll i omställningen, och staden måste vara världsledande i att minska sina utsläpp och vara en förebild för andra. Det behövs mer en mer ambitiös miljö- och klimatpolitik, och såväl vänsterstyret i staden som Tidöregeringen gör för lite. Centerpartiet anser att styret behöver ta ett mer aktivt ansvar för att driva miljö- och klimatomställningen, särskilt när det gäller livsmedelsproduktion. Klimatpåverkan från måltiderna väntas nämligen inte helt nå målen – beviset på detta är att flera verksamheter har fått höra att det är bättre att köpa in ekologiska äpplen från Chile än konventionella från Sverige, trots att det senare är både bättre för klimatet och livsmedelsberedskapen. Framför allt skolorna ligger långt

ifrån att nå målen på maten. Även andel matavfall till biologisk behandling bedöms ej nå upp till kommunfullmäktiges årsmål.

Arbetet med trygghetsfrågor och bekämpning av välfärdsbrott lyfts i rapporten, men Centerpartiet ser fortsatt behov av stärkt samverkan mellan skola, socialtjänst, polis och civilsamhälle. Särskilt lyfter tertialrapporten problem med gängkriminalitet och dödligt våld som påverkar staden som helhet och den systemhotande brottslighet som välfärdsbrott. Mer måste göras här. Vi vill särskilt lyfta behovet av ett dubblerat antal ordningsvakter, en särskild avhopparverksamhet för kvinnor i kriminella miljöer, och ett särskilt lämnaprogram för våldsutsatta vuxna och barnfamiljer. Stadens barn och unga har rätt till trygghet och kvalitet i skolan och i förskolan.

Centerpartiet uppmanar styret att prioritera resurser till skolan. Flera indikatorer visar att utvecklingen i Stockholms skolor går åt fel håll. Den andel av elever som går i årskurs 9 som har godkänt i alla ämnen minskar. Därtill hör även lokaler och ytor för idrott – flera har lagts ned eller hamnat i långbänk. Centerpartiet vill se satsningar för elit- och breddidrott och då måste staden arbeta hårdare för att anlägga fler idrottsytor och öppna skolornas idrottshallar för föreningar.

En trygg stad är också en rolig stad. Därför tycker Centerpartiet att mer måste göras för att öka stadens attraktivitet – och göra Stockholm till en roligare och mer levande stad, både för företag och stockholmare. Arbetslösheten skjuter i höjden och då räcker det inte att bara kritisera – visserligen välförtjänt – regeringens bristande arbetsmarknadspolitik. Stockholms stads vänsterstyre misslyckas nämligen med att sopa rent framför egen dörr.

Centerpartiet vill med vår budget mer. Vi kommer fortsatt sätta stockholmarna först och tror på en stad som är grönare, tryggare, friare och roligare. I övrigt hänvisar vi till vår budgetreservation.

Beslutsgång

Ordföranden Anders Österberg (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Anders Österberg (S), Tim Schnoor m.fl. (V), Lennart Tonell (MP), vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M), Gabriel Kroon (SD) och Peter Öberg (L).

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Dennis Wedin m.fl. (M) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Exploateringsnämndens tertialrapport 2 för 2025 är en redovisning av utfallet för månaderna januari till och med augusti. Då flertalet av målen är satta på årsbasis utifrån stadens budget så är det generellt sett svårt att göra någon handfast bedömning av resultatet hittills. Prognoserna är dock tydligare än i tertialrapport 1 av den enkla anledningen att de grundar sig på en längre tidsperiod.

Den oro som vi lyfte i samband med förutvarande avrapportering har dessvärre förstärkts. Mest illavarslande är det att se prognosen för antal påbörjade bostäder, som har satts till enbart 2 500 stycken. Hittills i år har noll markanvisningar getts till bostäder som syftar till att nå minskade boendekostnader, både vad gäller allmännyttan och privata aktörer. Det går stick i stäv med vänsterstyrets retorik och politiska löften, vilka klart och tydligt visar sig vara ett luftslott. Detta samtidigt som vänsterstyret också mer eller mindre undantagit privata hyresrättsbyggare från att få markanvisningar, det gör att väldigt få nya hyresrätter överhuvudtaget kommer fram. Socialdemokraterna driver helt enkelt en snedvriden konkurrens på hyresrättsmarknaden med resultatet att inga nya hyresrätter byggs.

Vi ser fortsatt med stor oro på vänsterstyrets ideologiskt drivna förtätningsiver i stadens kulturhistoriskt viktiga villaområden. Detta trots att staden under förra mandatperioden antog en strategi i syfte att värna villastäderna mot ovarsam exploatering. Vi ser också med oro på återgången till en överbudspolitik där exploateringsprojekt inte längre ska behöva bära sina egna investeringsutgifter. Detta sammantaget riskerar leda till såväl en urholkad ekonomi som en stadsbyggnadspolitik som ofrånkomligen skadar både kulturvärden och stockholmarnas gröna närmiljö. Det står i skarp kontrast till den balanserade stadsutveckling

som Moderaternas står för och som vi hellre hade sett som rådande inriktning för nämndens arbete även under innevarande mandatperiod.

Avslutningsvis ställer vi oss något frågande till att exploateringsnämnden föreslås godkänna redovisningen av pausade projekt enligt bilaga 1ad. Denna innehåller 29 projekt med totalt 20 000 bostäder som nu ska sättas på paus. Det finns naturligtvis en rimlighet i detta givet utmaningarna med befolkningsprognoser, marknadsdjup, kostnadsläget och situationen i omvärlden. Men bilagan säger inget om vilken typ av projekt det handlar om, innehåll, bedömd tidsplan eller hur mycket som är upparbetat i respektive projekt. Det sistnämnda är av synnerligen stor vikt för nämnden att hålla koll på, givet att eventuella avskrivningar vid aktivering skulle få en direkt påverkan på nämndens driftbudget.

Peter Öberg (L) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Liberalerna ställer sig kritiska till den bild som målas upp i tertialrapporten. Det är uppenbart att det rödgröna styret inte lever upp till de högt ställda ambitionerna om bostadsförsörjning. Målet för året är 4000 bostäder, varav 2000 hyresrätter, men hittills har beslut bara fattats om 879 bostäder och knappt hälften av dessa är hyresrätter. Samtidigt konstateras det svart på vitt att underskottet på LSS- och SoL-bostäder samt stödboenden kommer att kvarstå under flera år framöver trots att bristen har varit känd under lång tid. För oss liberaler är det allvarligt att de grupper som är mest beroende av stadens insatser inte får sina behov tillgodosedda.

När bostadsbyggandet havererar på detta sätt drabbas hela staden. Familjer som redan lever trångt pressas ytterligare, unga vuxna saknar möjlighet att etablera sig och människor med särskilda behov riskerar att hamna i långvarig osäkerhet. Majoritetens oförmåga att leverera skapar större klyftor och cementerar segregationen i stället för att bryta den.

Vi ser också med oro på de stora avvikelserna i ekonomin. Prognosen pekar på ett underskott på 800 miljoner kronor i investeringsverksamheten och nämnden tvingas gång på gång söka budgetjusteringar för både historiska kostnader och ökade utgifter för avskrivningar och internränta. Det tyder på en bristande budgetdisciplin och på att de ekonomiska riskerna i projekten underskattats. Att man nu tvingas justera i efterhand stärker inte förtroendet.

När ekonomin inte är under kontroll blir följden att viktiga investeringar riskerar att skjutas på framtiden eller helt utebli. Medlen som borde gå till service, trygghet och välfärd fastnar i underskott och omfördelningar. För stockholmarna betyder det att resurser som borde komma invånarna till godo försvinner i ett svällande underskott som majoriteten bär ansvar för.

Vi noterar dessutom att Slussenprojektet fortfarande präglas av betydande utmaningar, vilket är oroande med tanke på projektets storlek och tidigare kända problem med kostnadsökningar. Samtidigt redovisas pausade projekt, vilket väcker frågor om vilka prioriteringar som styr utvecklingen av vår stad.

Att Slussen dras med återkommande problem samtidigt som andra projekt sätts på paus riskerar att skada förtroendet för hela stadens stadsutvecklingsarbete. Invånarna har rätt att kräva att de största och mest kostsamma projekten drivs med både ordning och reda. Istället framträder en bild av en majoritet som saknar kontroll över både genomförande och prioriteringar.

Exploateringsnämnden påstår återkommande att målen uppfylls helt, men samtidigt beskriver rapporten en verklighet med utbredd trångboddhet i Järva och Skärholmen, svårigheter att få fram sociala bostäder och osäkerhet i klimatarbetet. Det är svårt att se hur denna självvärdering kan vara rättvisande.

När verkliga problem bagatelliseras under rubriken ”målen uppfylls helt” blir resultatet att problemen förvärras i tysthet. Att kalla utmaningar för lösta när de uppenbart inte är det är inte bara oansvarigt utan också direkt skadligt för förtroendet för stadens arbete. Stockholmarna förtjänar en ärlig redovisning av läget, men det får de inte av dagens majoritet.

Liberalerna menar att stadens exploateringspolitik behöver präglas av större ansvarstagande. Ekonomin måste hållas under bättre kontroll, bostadsbyggandet måste leverera på de mål som satts upp och särskilt måste bristen på bostäder för utsatta grupper åtgärdas. Det är först när detta sker som stockholmarna kan känna tillit till att stadens stora stadsutvecklingsprojekt genomförs på ett hållbart och trovärdigt sätt.

Vid protokollet

Fabian Lind